Regionala utvecklingsnämnden

Cronberg, Nicolas
Nicolas.Cronberg@skane.se

YTTRANDE

Datum 2026-08-06
Ärendenummer 2026-POL000264

Remiss Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt

Region Skåne ombeds att svara på remissen för promemorian ”Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt”. Region Skåne ska därför inkomma med synpunkter på främst förslaget om kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt.

Region Skåne har ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne har sedan januari 2019 även ansvar för den regionala fysiska planeringen i länet, och uppdraget att ta fram en regionplan för Skåne. Region Skåne yttrar sig utifrån ovanstående ansvarsområden.

Sammanfattning

Sammantaget kan förslaget framför allt bli ett nytt regionalt utvecklingsverktyg snarare än en väsentligt ökad möjlighet för förbättrad tillgänglighet. Den största tillämpbara nyttan är att regionen får ett tydligt lagstöd för att påverka och finansiera flygtrafik som anses strategiskt viktig. Det ger möjligheten att stödja eller utveckla trafik kopplad till andra regionala tillgänglighetsbehov. Samtidigt innebär förslaget att Region Skåne behöver väga nyttan av flygtrafiken mot ökade kostnader, klimatmål och risken att staten på sikt går mot större regional medfinansiering. Sammantaget stärker dock förslaget Region Skånes handlingsfrihet, men också dess ekonomiska och strategiska ansvar för linjeflygets utveckling i regionen.

Region Skånes synpunkter
Lagförslaget möjliggör skattefinansiering av en eller fler avgångar eller fler flygstolar på befintliga eller tillkomna flyglinjer, vilket ger regionalt stor påverkansmöjlighet på flygtrafiken. Region Skåne har tidigare ställningstagande yttrat stöd för att Region Skåne och Skånes kommuner ska ges möjlighet att påverka utbudet av linjeflygverksamheter.

De nuvarande möjligheterna att påverka flyglinjer är mycket begränsade eftersom staten genom Trafikverket har den centrala rollen i både beslut och upphandling. Med de nya föreslagna reglerna kan Region Skåne aktivt driva frågor om flygförbindelser som bedöms viktiga för näringslivets tillgänglighet, kompetensförsörjning, forskning och universitetssamarbeten men också besöksnäringen. Särskilt intressant är att promemorian uttryckligen öppnar för även internationella flyglinjer under vissa förutsättningar.

Om en flyglinje skulle kunna motiveras utifrån regional utveckling och tillgänglighet kan Region Skåne tillsammans med berörda kommuner få möjlighet att initiera och finansiera en del av trafiken. Det ger Skåne nya möjligheter för lokala och regionala utvecklingsinsatser, vilket välkomnas. Tidigare har det saknat ett tydligt juridiskt stöd för detta.

En viktig aspekt att beakta är de möjliga ekonomiska konsekvenserna av lagförslaget. Regeringsuppdraget betonar att syftet inte är att staten ska dra tillbaka sitt ansvar för samhällsviktigt flyg, men flera tidigare remissinstanser har uttryckt oro för att kostnader successivt kan flyttas från staten till regioner och kommuner. Region Skåne delar den oron. Region Skåne vill därför uppmärksamma på att när Swedavia bildades så behöll staten de tiotalet mer lönsamma flygplatserna men överlätt de mindre och icke lönsamma cirka 30-tal flygplatserna till regionala och lokala ägare. Därför är det avgörande viktigt att staten tar tillbaka en stor del av det finansiella ansvaret för de trettiotal regionala flygplatserna som behövs för den nationella tillgängligheten. Även om lagförslaget ger väsentligt ökade möjligheter till större regionalt inflytande och möjlighet att prioritera egna utvecklingsbehov, så finns dessa risker som bör beaktas. Ett beslut om att finansiera, helt eller delvis, en ny flyglinje ökar kostnaderna i Region Skånes budget om inget annat anslag minskas samtidigt. Det kan komma framtida politiskt tryck att finansiera flyglinjer som staten tidigare haft ansvar för, men sedan valt att lägga ner. Det finns därmed en uppenbar risk att olika delar av landet får olika tillgänglighet beroende på regional betalningsförmåga. För Region Skåne är detta sannolikt mindre problematiskt än för många glesbygdsregioner, men frågan kan bli politiskt känslig. Slutligen ser Region Skåne ett stort behov av att staten redan nu förbereder sig för den gröna omställningen inom luftfarten och allmän trafikplikt.